

MITEN ELÄMME KUOLEMAN JÄLKEEN?

(*Tuonelan tuvilla*)

Pekka Ervastian esitelmä 17.2.1924

Materialistit ja kieltäjät väittävät, että ihmisellä ei ole mitään elämää kuoleman jälkeen.

Niinkuin Salomonin sananlaskuissa sanotaan, on ihmisen kuoleminen samanlainen kuin puun kaatuminen metsässä: ei jää muuta kuin kuollut ruumis jälkeen. Mutta materialistit ja kieltäjät ovat aina olleet vähemmistössä. Enimmät ihmiset ovat kuitenkin kaikkina aikoina uskoneet, että on olemassa elämää kuoleman jälkeen, että ihminen itse on olemassa, vaikka hänen ruumiinsa kuolee.

Tieteelliset tutkijamme selittävät tuon kaikilla luonnon kansoilla tavattavan ilmiön siten, että kun elävä ihminen näkee unissaan kuolleita omaisiaan ja tuttaviaan ja nimittää heitä vainajiksi, niin hän uskoo todella tavanneensa heitä unissaan ja nähneensä heidän siis olevan vielä olemassa „henkimaailmassa“ kuoleman jälkeen. Siitä sitten on syntynyt usko kuolemanjälkeiseen elämään. Näin selittää tiede.

Myöskin tiedämme, että kaikkina aikoina ja kaikissa kansoissa on uskottu kummituksiin; ihminen on kuoleman jälkeen näyttäytynyt, tehnyt itsensä tiettäväksi ei ainoastaan unessa, vaan hereillä oleville ihmisille täydessä päivän valossa. Ja tämä on puolestaan vakuuttanut ihmisille, että on elämää kuoleman jälkeen, että vainajia on olemassa.

Tämän myöntävät historialliset tutkijat, myöntävät, että on kaikkialla kertomuksia kummituksista ja yliluonnollisista ilmiöistä, mutta he eivät ota niitä uskoakseen, sanovat vain, että ihmisen mielikuvitus on niin herkkä, että hän luulee näkevänsä semmoista, mikä todellisesti ei ole olemassa. Tähän väittävät kyllä vastaan ne ihmiset, jotka ovat mielestään kummituksia

nähneet, etteivät he olleet missään erikoisessa mielikuvitusstilassa, kun odottamatta saivat nähdä toisen maailman olentoja.

Mutta, kuten sanottu, meidän tieteelliset tutkijamme eivät vielä ole uskaltaneet ryhtyä näihin asioihin. Mutta me tiedämme, että kuolemanjälkeisen elämän usko ei kuitenkaan perustu yksin uniin ja kummituksiin, vaan sitä uskoa on aina ollut tukemassa niin sanotut uskonnot, jotka kaikkialla ovat esiintyneet ylimaailmallisella, taivaallisella auktoriteetilla. Ja jos me katselemme, mitä nämä uskonnot opettavat – ja silloin pidämme mielessämme ihmiskunnan korkeimpia uskontoja, voimme sanoa, että kahdella tavalla opetetaan uskonnoissa kuolemanjälkeisestä elämästä. Länsimailla kristinusko opettaa, että ihminen kuoleman jälkeen jatkaa elämäänsä – jos ei aivan heti kuoleman jälkeen, niin ainakin jonkun ajan perästä hän herää uudestaan elämään ja jatkaa elämäänsä joko ikuisessa kadotuksessa tai ikuisessa autuudessa.

Tämä on meidän kirkkomme ja yleensä kristikunnan käsitys kuolemanjälkeisestä elämästä. Elämä on ikuinen, mutta se on joko onnellinen ja autuas tai onneton ja tuskainen.

Itämailla taas korkeimmat uskonnot, kuten buddhanusko, ovat aina opettaneet, että ihmisen elämä kuoleman jälkeen on siinä, että hänestä jotakin syntyy jälleen maan päälle. Hänen elämänsä kuoleman jälkeen jossain toisessa näkymättömässä maailmassa on ohimenevä, se voi olla onnellista tai onnetonta, mutta hänen varsinainen kuolemattomuutensa on siinä, että hän syntyy jälleen. Tämä kuolemattomuuskäsite esim. buddhalaisilla voi olla siksi hämärä, että kun on koetettu tutkia, mitä he uskovat, ei ole päästy selville siitä, uskovatko he sielun eli ihmisminuuden kuolemattomuuteen; ihmisessä on vain jotain, joka syntyy jälleen. Buddhalaiset sanovat sitä karmaksi, selittäen, että eri skandhat syntyvät jälleen. Tämä on niin epämääräistä, että eurooppalaiset tutkijat arvelevat, että kun buddhalainen vapautuu jälleensyntymästä ja astuu nirvaanaan, on tämä olemattomuutta. Buddhalainen on täten tavallaan materialisti, jos kohta hänen

olemattomuutensa ei ole niin helposti saavutettavissa, koska hänen täytyy syntyä monta kertaa jälleen tänne maan päälle, ennen kuin hän saa häipyä nirvaanaan.

Näissä tärkeissä kysymyksissä teosofinen liike on osannut selittää monta väärinkäsitystä. Se on selittänyt, että ihminen kyllä on kuolematon, mutta ei kuolematon kristillisessä merkityksessä, ei siinä merkityksessä, että hän olisi olemassa tämän elämän jälkeen iankaikkisesti kuolemanjälkeisessä elämässä, vaan siten, kuin buddhalainen sanoo, että hän syntyy uudestaan. Mutta teosofinen liike painostaa sitä, että ainoastaan ihmisen sisin henki, hänen oma sisin itsensä on se, joka syntyy uudestaan. Buddhanusko on ikuisenkin elämän suhteen oikeassa, sillä tuo termi, jota käytetään länsimaillakin, nirvaana, ei merkitse olemattomuutta, vaan suurta autuutta. Buddhalaiset siis kyllä uskovat lopulliseen autuuteen, jonka ihminen saavuttaa monien jälleensyntymien perästä ja täydelliseksi tultuaan. Mutta kristityt yhä vielä ajattelevat, että ihmisen osaksi lankeaa luonnostaan iankaikkinen autuus nyt jo tämän elämän jälkeen.

Kun eteemme astuu tällaisia erilaisia käsityksiä kuolemanjälkeisestä elämästä, nimittäin, ettei kuolemanjälkeistä elämää ole ollenkaan, tai että kuolemanjälkeinen elämä on ikuista elämää tämän elämän perästä, tai että se, niinkuin oikaistu buddhalainen käsitys sanoo, on siinä, että ihminen syntyy uudestaan maan päälle ja täällä kehittyä ja puhdistuu, niin totuuden etsijöinä kysymme, mikä näistä käsityksistä on oikea? Onko mitään tietoa olemassa? Onko olemassa mitään varmuutta siitä, miten on asiain laita kuoleman jälkeen? Kuka ties kaikki nuo uskot ovat vain harhakuvia.

Kuinka on tämän asian laita? Onko mitään tietoa olemassa?

Teosofinen elämänyymmärrys sanoo, että kuolemattomuus ja alati jatkuva elämä ei olisi mitään, ellemmu muistaisi, että olemme olleet. Ja koska muisti on tärkeä kohta kuolemattomassa elämässä, niin muistin rikkaus lisää iankaikkisen elämän autuutta. Iankaikkinen elämä on sitä, että ihminen voi muistaa kaikkia

kohtia eri elämässään. Hänen autuutensa on osaksi siinä, että hän on niin paljon kokenut ja saattaa niin paljon rakastaa, osaksi siinä, että hän on tullut niin kykeneväksi ja osaa niin paljon tehdä ja luoda.

Mutta meidän pitikin tutkia, onko mitään varmaa tietoa olemassa näistä asioista.

Mitä ensin tulee materialistien väitteeseen, ettei ole mitään kuoleman jälkeen, on se jokseenkin voitettu kanta. Ei ole niitä ihmisiä kovin paljon, jotka siitä pitävät kiinni, sillä meidän aikanamme on siksi paljon tutkittu näitä asioita, tieteelliseltä taholta on siksi paljon käännetty niihin huomiota, että se ihminen ei ole seurannut aikaansa, joka väittää, että kuolemanjälkeistä elämää ei ole. Meillä on psyykinen liike, spiritistinen liike ja okkultinen liike ja yliaistillinen tutkimus, joten se todella ei tahdo nähdä totuutta, vaan piiloittaa päänsä johonkin pensaaseen, joka ei tahdo tunnustaa, että kuoleman jälkeen jotain on olemassa.

Vaikka spiritististä liikettä monella taholla pidetään sangen epäluotettavana liikkeenä, on se epäilemättä kuitenkin todistanut niille, jotka ovat sitä seuranneet, että jotain on olemassa kuoleman jälkeen. Mutta me ymmärrämme myöskin, että nämä tämmöiset tutkimukset, jotka tieteellisellä tavalla ottavat tämän näkyväisen elämän lähtökohdaksi ja tämän näkyväisen elämän kannalta koettavat arvostella ja tunkeutua näkymättömän elämän salaisuuksiin, aina liikkuvat korkeintaan niissä ajoissa ja hetkissä, jotka ovat verrattain lähellä kuoleman hetkeä. Me voimme ymmärtää, että semmoiset ilmestykset spiritistisissä istunnoissa, kummitukset, kaikellaiset näyt ja yliaistilliset ilmiöt, jotka johtuvat henkimaailmasta, että ne kaikki tulevat verrattain läheiseltä taholta, niiden oma luonto on semmoinen, että niiden on täytynyt lähteä jostakin maailmasta, joka on lähellä tätä meidän näkyväistä, fyysillistä maailmaa. Ja sentähden ne eivät paljasta meille oikeastaan muuta, kuin sen tosiseikan, että jotain on olemassa kuoleman jälkeen. Tietysti spiritistisessä liikkeessä kerrotaan hyvin paljon kuolemanjälkeisestä elämästä, mutta

meillä ei voi olla mitään todistuksia siitä, että ne kaikki ovat oikeita, ne kuvaukset tuntuvat meistä enemmän tai vähemmän samankaltaisilta, kuin tämä näkyväinen elämä. Ja vaikka otaksumme, että kuolemanjälkeisessä elämässä on elämä, joka on tämän näkyväisen elämän kaltainen, täytyy meidän sanoa, että sen elämän ja henkimaailman täytyy olla verrattain lähellä tätä näkyväistä elämää.

Jos kuolemanjälkeisessä elämässä, kuten spiritistisissä istunnoissa kerrotaan, on maisemia, on kukkia, on hedelmiä, jos ihmiset kulkevat kauniisti puettuina, jos heidän elämänsä on kuin henkevoityä fyysillistä elämää, niin epäilemättä tuo henkimaailma silloin on hyvin lähellä tätä meidän näkyväistä elämäämme ja tätä näkyväistä maailmaa. Ja sentähden filosofisesti, tieteellisesti ajattelevat ihmiset lykkäävät luotaan tuommoiset kuvaukset. Ihmiset, jotka ovat tutkineet metafysiikkaa ja ajatelleet paljon, he näkevät vain lastenkamarisatuja tuommoisissa kertomuksissa. „Mikä henkimaailma se on, joka on ilman tätä ainetta ja ruumista ja kuitenkin on aivan aineellinen?“ Näin sanovat filosofisesti ajattelevat ihmiset, he eivät ota uskoakseen tuota henkimaailmaa.

Mutta kun me koetamme olla täysin puolueettomia, niin me emme mene kieltämään heti. Me ymmärrämme vain, että tuommoinen kuolemanjälkeinen elämä on välttämättä hyvin lähellä tätä näkyväistä elämää, ja me huomaamme, että siihen ei mahdu koko kuolemanjälkeisen elämän ratkaisu. Kyllä täytyy olla syvempiä salaisuuksia vielä. Ja sentähden puolueettomalle totuudenetsijälle eivät yliaistilliset saavutukset vielä ratkaise kuolemanjälkeisen elämän arvoitusta. Ne ainoastaan todistavat, että jotakin on, mutta mikä se on, sitä ne eivät ole ratkaisseet tyydyttävästi.

Sentähden me kysymme totuudenetsijöinä, eikö ole mitään pätevämpää tietoa. Ja silloin me saamme kuulla teosoofisen liikkeen taholta, joka on vaikuttanut kohta 50 vuotta maailmassa: on olemassa todellista suurta tietoa, sillä on olemassa semmoisia

ihmisiä, merkillisiä ihmisiä, Mestareita, joista teosoofinen liike on alusta saakka puhunut, on olemassa semmoisia olentoja, jotka tietävät, joiden tieto on laaja ja luotettava, joiden tieto ei ole eilispäivän tietoa, joka ei ole saavutettu tutkimalla joitain ilmiöitä, vaan joiden tieto perustuu mitä ihmeellisimpiin omiin kokemuksiin, joiden tieto perustuu siihen, että he itse ovat eläneet ja kuolleet ja voittaneet elämän ja kuoleman. Heidän tietonsa, näiden suurten tietäjien tieto perustuu siihen, että se on heissä itsessään, koska he näkevät, kuinka kaikki on, koska ovat kokeneet, koska he juuri ovat kuolleet ja nousseet ylös, koska he ovat eläneet ja kuolleet ja saaneet käsiinsä elämän ja kuoleman avaimet, koska ovat elämän ja kuoleman herroja.

Niitä olentoja on olemassa, ja sentähden sitä tietoa on olemassa. – Saammeko me tietää siitä tiedosta? – Me olemme saaneet viittauksia heidän tiedostaan, me olemme teosoofisen liikkeen yhteydessä saaneet viittauksia kuolemanjälkeisen ja ikuisen elämän salaisuuksista. He ovat sanoneet: „Näin on asian laita. Teidän ei tarvitse uskoa tätä meidän kertomustamme siitä, kuinka asiat ovat, mutta jos se tyydyttää teidän järkeänne ja omaatuntoanne, silloin voitte pitää sitä oikeana ja luottaa siihen, mutta jos se ei teitä tyydytä, ei teidän tarvitse siihen uskoa. Mutta te voitte itse päästä samaan tietoon. Kulkekaa sitä tietä, mitä me olemme kulkeneet, silloin te saatte nähdä, että mitä me olemme opettaneet, on totta, mutta muuten ette voi saada tietoa, ette voi tulla vakuutetuksi kokemukseräisesti, ellette kulje meidän jälkiä.“

Näin sanovat nuo Mestarit, ja me tiedämme, että meidän aikanamme, näinä viimeisinä 50 vuotena, jolloin teosoofinen liike on toiminut, on useita ihmisiä, paljon yksilöitä maan päällä, jotka ovat yrittäneet kulkea noiden Mestarien jälkiä, jotka ovat yrittäneet ottaa samoja askeleita, kuin He. – Ja mitä he todistavat? – He todistavat kaikki yhdellä suulla: „Me olemme saaneet nähdä jotakin ja paljon, me olemme saaneet kokea, ja me voimme sanoa, että me tiedämme.“

Mutta on otettava huomioon se, että ihminen, kun hän kulkee suurten Mestarien jälkiä ja itse saavuttaa jotakin totuuden tietoa, pian ihastuu ja luulee nyt tietävänsä enemmän kuin mitä tietää. Niinpä hän esim. kun hänelle avautuu kuolemanjälkeiset elämät, kun hän astuu tuonelan valtakuntaan, kun hän katselee ihmisiä heidän eri tiloissaan kuolemanjälkeisessä elämässä, silloin hän luulee paljon tietävänsä ja ymmärtävänsä ja voi mielestään hieman melkein oikeasta, parantaa niitä suuria pääpiirteitä, mitkä Mestarien taholta on saatu. Elämä on niin rikas ja monipuolinen, että kun hän jotain löytää tässä tai näkymättömässä maailmassa, niin hän luulee lisäävänsä sitä suurta tietoa, mitä on aikain kuluessa hankittu ja luulee voivansa sitä oikeasta.

Siinä on meidän inhimillinen erehdyksemme, ja sentähden on niin tärkeää, että pidämme kiinni tutkimuksemme ja oman kehityksemme aikana niistä suurista periaatteista, mitkä ovat Mestarien taholta saatu. Sillä kun me enemmän kehitymme ja näemme ja koemme, niin me saamme huomata, että Mestarit olivat sittenkin tienneet asiat parhaiten, He kaikista parhaiten.

Jos siis kysymme näiltä Mestareilta, mikä on ihmisen ikuinen elämä, millä tavalla hän elää kuoleman jälkeen, mikä näistä kolmesta kuolemanjälkeisen elämän teorioista on oikea, niin mitä vastaavat Mestarit? – He vastaavat: „Kaikki ovat oikeassa, materialistit ovat oikeassa epäilijät ovat oikeassa, kristityt ovat oikeassa, buddhalaiset ja teosofit ovat oikeassa, kaikki ovat oikeassa, sillä kaikki nämä teoriat kuvastavat jotakin totuutta ja kaikki ne mahtuvat itse todellisuuteen. Ihminen on siksi monipuolinen ja merkittävästi kokoonpantu olento, että hänessä on sekä elämää että kuolemaa ja iankaikkista elämää. Hänessä on jälleensyntymistä ja hänessä on semmoista, joka ei jälleen synny. Hänessä on kaikki nämä salaisuudet, asiat, sentähden kaikki teoriat ovat oikeita, mutta oikeita omien rajojensa sisäpuolella, eivät yksin ole oikeita, mutta kaikki yhdessä. Yksin ne ratkaisevat ainoastaan pienen osan ihmisen

ijankaikkisen elämän arvoitusta, mutta yhdessä ne ovat antaneet monipuolisemman kuvan tästä ijankaikkisesta elämästä.

Jotta tämän ihmisen ijankaikkisen, kuolemanjälkeisen elämän voisi ymmärtää, täytyy ennen kaikkea päästä käsitykseen siitä, että ihmisessä on se, mitä on ruvettu nimittämään hänen korkeammaksi minäksi, jumalalliseksi puoleksi, todelliseksi kuolemattomaksi minuudeksi j.n.e. Mitä nimeä tahansa käytettäisiin, vaikka sanottaisiin Kristus, Vapahtaja, niin ne tarkoittavat, että ihmisen sisässä on jotain, häneen on kätkeyty jotain, joka on korkeampaa, joka on hänessä ikuista, kuolematonta.

Tämä ihmisen korkeampi minä, sehän on aivan uusi oppi meidän aikakaudellamme. Meidän kristikuntamme ihmiset täällä länsimailla olivat tottuneet ajattelemaan ja uskomaan, että ihmisessä ei ole mitään muuta, kuin tämä persoonallinen olemus. Se tyhjensi koko ihmisen arvoituksen. Mutta nyt Mestarien taholta painostetaan sitä uutta oppia, että ihmisen sisässä on jotain jumalallista. Runoilijat ja nerokkaimmat ihmiset olivat siihen uskoneet ja pitäneet sitä mahdollisena ja luultavana, mutta virallinen uskonto ja yleinen mielipide ei tiennyt muusta, kuin ihmisen kuolevaisesta, persoonallisesta minästä. Jos sitten sanotaan kirkollisella taholla, että ihmisellä on sielu, joka on kuolematon, niin ei kukaan tiedä, mikä se sielu on. Jos kysytään uskovaisilta, niin he eivät tiedä selittää muuta, kuin että se on tämä persoonallinen sieluelämä. Mutta millä tavalla semmoinen kuolemattomuus oli ajateltavissa, se jäi aina arvoitukseksi.

Teosoofinen oppi on alusta alkaen ollut se, että ihmisessä on tämä korkeampi minä, ja se on tämä korkeampi minä, joka tekee ihmisen ihmiseksi. — Millä tavalla se ilmenee? — Se ilmenee kolmella tavalla. Se ilmenee ensin omanatuntona. Silloin, kun ihminen on tehnyt tai aikoo tehdä jotain, kummallinen ääni hänen sisässään varoittaa, nuhtelee häntä. Hän voi olla keskellä suurinta aistillista nautintoa, mutta kummallinen ääni hänen sisässään sanoo: jos tämä ei ole oikein. — Se on omantunnon ääni, joka

puhuu hänen sisässään. Tämä ääni on tullut hänen korkeammasta minästään, sisäisestä, kuolemattomasta puolesta.

Sitten tämä korkeampi minä ilmenee siinä, että ihminen etsii totuutta, haaveilee ja filosofoi. Hän ajattelee elämää ja hän tutkii elämän mysterioita järjessään ja hengessään. Sillä tavalla ilmenee tuo korkeampi minä. Se ilmenee myöskin suurena rakkautena kauneuteen, suurena haluna taiteelliseen työhön, mutta semmoisena, että tämä taiteellinen työ, rakkaus kauneuteen, tähtää ikuisuuteen, hyvään, totuuteen. Taiteilija, jossa korkeampi minä vaikuttaa, hän samalla tahtoo vaikuttaa hyvää, tahtoo julistaa totuutta, jotain ihannetta. Hänen työnsä ei ole vain muodollista, se on aatteellista samalla.

Ihmisen korkeampi minä myös ilmenee hänessä rakkautena, puhtaana, epäitsekäänä, jalona rakkautena. Se saa olla persoonallinen rakkaus, kohdistua määrättyihin ihmisiin, mutta se rakkaus on silloin epäitsekäs, se tahtoo toisten parasta, tahtoo auttaa heitä. Se rakkaus voi myöskin kohdistua koko ihmiskuntaan, eläinkuntaan, koko luomakuntaan. Se on ihmisen korkeammasta minästä lähtöisin.

Tämä kaikki näyttää, että ihmisessä elää korkeampi minä. Mutta me tiedämme, että on ihmisiä, joissa tämä korkeampi minä hyvin vähän elää, toisissa ei yhtään. Jos ihmisen ajatukset vaan ovat tämän maailman aineellisissa seikoissa, suruissa ja huolissa, silloin korkeampi minä on kuin vapaa tuosta ajatuksesta ja järjestä. Hänen ajatuksensa toimii kuin itsestään, korkeampi minä ei ole siinä mukana. Ja jos ihmisen tunne-elämä on kohdistunut ainoastaan tämän maailman asioihin ja persoonallisiin nautintoihin ja onneen, niin silloin hänessä ei ole korkeampi minä mukana, vaan se on vapaa, syrjässä ja kaukana.

Ja jos ihminen toiminnassaan on itsekäs, rikollinen, jos hänen toimintansa on väärää, silloin hän kuolettaa omantunnon äänen, ja silloin hän raaistuu. Korkeampi minä vapautuu hänestä, vetäytyy syrjään. Ja ihminen voi tässä elämässään vapautua yhteydestä korkeamman minänsä kanssa. Sensijaan, että meidän

ihmisten tehtävä olisi vahvistaa tätä yhteyttä, sensijaan ihminen voi supistaa sitä.

Mutta tämä korkeampi minä on välttämätön ymmärtää, ennenkuin me voimme käsittää, mitä on kuolemanjälkeinen elämä. Kun ymmärrämme, että ihminen tässä näkyväisessä elämässä voi elää joko erillään tai miltei erillään korkeammasta minästä, tai elää sen yhteydessä, kun ymmärrämme, että nämä suhteet voivat elämän aikana joko lujittua tai höllitä, silloin me voimme paremmin ymmärtää ihmisen tilan kuoleman jälkeen.

Mitä oikeastaan tapahtuu, kun ihminen kuolee? – Silloin tapahtuu, että hänen korkeampi minänsä, todellinen sisäinen itsensä, joka elämän aikana on ollut sidottuna tämmöiseen näkyväiseen persoonallisuuteen, siitä kuoleman jälkeen vapautuu ja elää omaa elämäänsä. Tämä on kuoleman suurin salaisuus. Meillä on nyt fyysillisen elämän aikana toveri mukana, meillä on enkeli mukana, Vapahtaja luonamme. Kuolemassa tämä seikka muuttuu. Jeesus Kristus sanoi: „Vaeltakaa niinkauan kuin teillä valo on, sillä sitten tulee yön pimeys.“ Tämä on ihmeellinen ja merkillinen tämä näkyväinen, fyysillinen elämä. Nyt meillä on Vapahtaja, enkeli, korkeampi toveri mukana, jonka yhteyteen me voimme päästä, jonka yhteydessä me voisimme ja meidän pitäisi elää, joka on meidän tosi itsemme. Tämä persoonallinen sieluelämämme ei ole meidän todellinen itsemme.

Me sanomme: minä olen sitä ja sitä ja tunnen sitä ja sitä ja ajattelen sitä ja sitä, ja minun sieluelämäni käsittää kaiken, mitä olen kokenut fyysillisen elämäni aikana – ja niin luulemme, että siinä se on koko meidän olemuksemme. Me huomaamme, että meidän takanamme on ollut kuin suuri lähde, josta on virrannut voimaa, sisäistä tietoa, uskoa tähän meidän persoonalliseen minäämme. Me emme aina sitä ymmärrä ja huomaa, me luulemme tätä persoonallisuuttamme todelliseksi minäksemme. Se on harhaa ja erehdystä. Tämä persoonallinen minä on kyllä hyvin todellinen, mutta sittenkin se on ainoastaan heijastusta, ainoastaan kuin projektioni jostain korkeammasta todellisuudesta.

Kun kuoleman hetki tulee, silloin tapahtuu kahtiajako niiden välillä, jotka ovat olleet tovereita fyysillisen elämän aikana. Silloin heidän oli ollut pakko olla yhdessä, he olisivat voineet käyttää tilaisuutta hyväksi, he olisivat voineet vaeltaa, sillä valo oli heissä. Kun kuolema tuli, valo siirtyi, todellinen itse jäi omaan maailmaansa. Tämä todellinen itse, joka on henkinen todellisuus, se elää aina ijankaikkista elämää, se elää aina omassa taivaassa, omassa ikuisessa tilassa, se elää kuolemattomuudessa, mutta fyysillisen kuoleman jälkeen se kuin sulkeutuu itseensä.

Miten siis käy meidän, jotka pidämme itseämme elämän aikana niin todellisina ja tärkeinä ja ainoana todellisuutena, miten käy meidän persoonallisen minämme?

Ensin, kuten tiedämme, itse kuoleman hetkellä, juuri silloin, kun viimeinen lämpö ja elämä lähtee ihmisen ruumiista, kun viimeinen lämpö kohoaa aivoihin, kun näemme, että ihminen on jo kuollut, silloin vielä on hänen persoonallinen tajuntansa, maallinen minänsä toimimassa, se on aivan äkkiä kirkastunut ja saanut uutta voimaa. Aivoissa se toimii, aivoissa elämä vielä jatkuu, vaikka ruumis on jo kuollut. Ja tässä ihminen, juuri tässä persoonallisessa, kirkastuneessa tajunnassa, siinä ihminen katselee koko mennyttä fyysillistä elämäänsä, mutta katselee sitä merkillisen puolueettomasti ja objektiivisesti. Hän koko ajan tuntee, tietää ja sanoo: „tuossa minä tein väärin“, ja sillä tavalla hän tulee arvostellessaan henkiseksi tuomariksi itsensä yli. Hänellä ei ole mitään tunteita, hän on kuin syrjästäkatsoja ja katsoo kuin ulkoapäin, ja kuitenkin hän on oma persoonallinen minänsä, se on vaan kirkastunut kuoleman hetkellä.

Ja mitä sitten tapahtuu? – Kun ihmisen korkeampi minä on sulkeutunut itseensä omassa taivaallisessa olotilassaan, niin ihmisen persoonallinen minä elää siten, että nyt kaikki, mitä siinä on ollut pahaa ja huonoa ja itsekästä, se tulee esille. Ihminen joutuu kärsimyksen tilaan, kiirastuleen, tuonelaan ja kärsii kaikesta siitä, mitä hänessä on pahaa ja huonoa. Mitä hänessä on intohimoja ja itsekkyyttä, se kaikki nyt elää. Ehkä on jonkun

verran ennenaikaista sanoa, että hän kärsii, hän vaan elää tuossa persoonallisessa tajunnassa, jossa on mukana kaikki, mikä hänessä oli huonoa. Hyvin pian hän kuitenkin alkaa kärsiä, sillä hän ei voi enää tyydyttää mitään, mikä hänessä on. Ruumiillisessa elämässään hän saattoi hankkia tyydytystä, kuoleman jälkeen se on mahdotonta, ja sentähden tuo tila muodostuu askel askeleelta kärsimykseksi. — Minä puhun nyt tavallisesta ihmisestä. —

Sitten, kun ihminen on tuota tuonelan tilaa viettänyt, tulee uusi, merkillinen kohta. Sitten tulee uusi kuolema, toinen kuolema, ja sitä voidaan nimittää myöskin, niinkuin joku teosooifisen liikkeen Mestareista kerran sanoi, viimeiseksi tuomioksi. Sillä kun ihminen on tuossa tuonelan tilassa elänyt aikansa, niin hän joutuu suureen tuleen, hän joutuu, kuin suureen voimavirtaan, pyörteeseen, jossa häntä aivan kuin seulotaan, tärisytetään ja koetellaan tässä ihmeellisessä virrassa, pyörteessä, jota on nimitetty eri nimillä; sitä on nimitetty suureksi astraaliseksi käärmeksi tai lohikäärmeeksi. Ihminen joutuu sen kitaan, ja se on kuin viimeinen tuomio, sillä siinä eritellään persoonallisessa ihmisessä, mitä mahdollisesti on hänessä kultaa, hyvää, ja kenessä ei olisi hyvää. Me voimme sanoa, että nykyään jo melkein kaikissa ihmisissä on jotain hyvää, heidän elämänsä aikana on heidän persoonallisessa ihmisessään ollut jotain hyvää, hän on tahtonut jotain hyvää, tehnyt työtä jonkun aatteen puolesta tai uhrautunut jonkun puolesta, hän on voinut rakastaa epäitsekästä, on voinut palvella taidetta, tiedettä, ainoastaan rakkaudesta kauneuteen, totuuteen.

Viimeisessä tuomiossa kysytään, mikä on semmoista, joka voi astua oikealle puolelle ja mikä vasemmalle. Silloin ihmisen sielua niin merkillisesti seulotaan, että jällelle jää puhdas kulta vain. Ja vaikka se hyvä olisi kuinka pientä ollut, se jää, ja ihminen aivan kuin nukkuu pois, miltei kuin kuolee. Sitten hänet herätetään kuolemasta, ja hän astuu taivaan iloon. Ja tämä taivaallinen autuus ja ilo on sanoin kuvaamaton, selittämätön. Mitä ihmisessä oli hyvää, se siinä tulee kulmakiveksi, ja sen

perusteella ihmisen ajatus ja tunne kasvaa ja lentää. Siitä yhdestä pienestä jyvistä muodostuu suuri puu. Hänen taivaansa on merkkillistä, se on onnea ja autuutta. Kaikki hänen rakkaansa ovat hänen ympärillään, ei mitään epäsointuja. Kaikki, mitä hän on suunnitellut maan päällä, miten hän ihmisiä auttaisi, taivaassa kaikki tämä toteutuu, siellä hän elää tuota kaikkea. Ja hän elää sitä niin kauan, kuin hän jaksaa ja voi. — Se on hänen persoonallinen minänsä.

Mitä sitten tapahtuu? — Hänen persoonallinen minänsä nousee niin suureen autuuteen, että ihminen kuin kadottaa tajuntansa. Mutta silloin se persoonallinen minä on liittynyt korkeampaan minään, ja sillä tavalla on tuosta persoonallisesta vanhasta elämästä tullut yksi lehti korkeamman minän päiväkirjaan. Korkeamman minän muisti on lisääntynyt yhdellä elämällä. Mutta se muisti ei säilytä mitään rumaa, itsekästä, alhaista, kaikki, mikä on ollut pientä ja huonoa, se on haihtunut ja kuollut, sille on käynyt, niinkuin materialisti uskoi. Jos meissä olisi ainoastaan huonoa, me todella haihtuisimme. Kaikki huono kuolee, se ei voi pysyä, sillä ei ole mitään ikuista elämää itsessään. Kaikki hyvä on ikuisen elämän ilmennystä, ja sentähden kaikesta hyvästä, mikä on meillä ollut, muodostuu muistilehti meidän korkeamman minämme elämänkirjaan. Ja siis kun meidän korkeampi minämme muistaa menneisyyttä, ei se voi muistaa muuta kuin ihanuutta, se ei voi muistaa mitään ristiriitaisuuksia, epäkohtia. Se muistaa elämiä, se näkee, kuinka kaikki on ollut alusta loppuun paljasta sopusointua, ja se on sitä ollut todellisuudessa.

Sitä myöten, kun me opimme tekemään elämästä sopusointuista satua, sitä myöten me liitämme yhä rikkaampia ja isompia lehtiä korkeamman minän kirjaan. Kun me saavutamme semmoisen elämän, ettei ole muuta kuin auringonpaistetta, kun meidän sielumme on yhtä hymniä Jumalan kunniaksi, kun meidän elämämme on kauneuden ilmentämistä, silloin on myöskin itse korkeampi minä, kuolematon itsemme jo tullut

mukaan maan päälle, ja silloin ei ole semmoisessa elämässä mitään unohtamista, silloin ihminen tulee aivan kuolemattomaksi persoonallisessakin elämässä. Semmoinen on Mestarien elämä. Sillä tavalla kuolema voitetaan, että kaikki paha peitetään ja kaikki hyvä eletään.